

PM 2008:180 RIV (Dnr 322-1747/2008)

Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan m.m.

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid 15 september 2008

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen "Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan m.m." överlämnas och åberopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har för yttrande överlämnat promemorian "Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan m.m."

Promemorian har behandlat frågor om införandet av fler obligatoriska ämnesprov i år 3, 5 och 9. Huvuduppgiften har varit att föreslå åtgärder som syftar till att öka måluppfyllelsen genom att stärka skolornas uppföljning av elevers kunskaper och att främja likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygsättning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret är positivt till förslagen i promemorian som kommer att innebära att stöd och hjälp kan sättas in tidigare till de elever som riskerar att inte klara målen.

Utbildningsnämnden är av uppfattningen att obligatoriska nationella ämnesprov kan bidra till ökad måluppfyllelse och att främja en likvärdig skola.

Mina synpunkter

Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan är positivt. Att få en tydlig och likvärdig bedömning av elevernas kunskaper redan i år 3 är bra och möjliggör uppföljning av elevers kunskaper under hela grundskoletiden. Förslaget kommer att innebära att stöd och hjälp kan sättas in tidigare för de elever som riskerar att inte nå målen.

Obligatoriska nationella ämnesprov i fler ämnen än i dag kommer att bidra till att ge en tydligare bild av elevernas kunskaper och öka möjligheterna till jämförelser av resultat. Insamling och redovisning av resultaten bör vara utformade på ett sådant sätt att bra jämförelser på aggregerad nivå kan göras.

Det är nödvändigt att kommunerna kompenseras för de kostnader förslaget innebär, vilket är föreslaget i remissen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen ”Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan
m.m.” överlämnas och återopas denna promemoria.

Stockholm den 3 september 2008

LOTTA EDHOLM

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Bilagan ”Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan m.m.”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Delvis bifalla föredragande borgarråds förslag
2. Därutöver anför följande.

Till en början vill vi påpeka att remissförfarandet i detta ärende känns ytterst bakvänt med tanke på att stadens skolor redan beslutat och informerat elever/föräldrar om ett utökande av nationella ämnesprov.

De frågeställningar som vi särskilt vill dryfta är skolans betydelsefulla ansvar med att hjälpa eleverna vidare efter det att bedömningen är gjord. Ingen människa blir hjälpt av att bara få ytterligare bekräftelse av sina brister. Därför är det beklagligt att resurser enbart tillskjuts för själva bedömningen och inte till framtagandet av pedagogiska metoder för att stärka elevens kunskapsluckor.

Förslaget att utöka antalet obligatoriska nationella prov i grundskolan minskar skolans möjlighet att sköta sin huvuduppgift, att lära ut. Den svenska skolans fokus riktar sig allt mer mot att sälla, sortera och mäta elevernas och deras kunskaper istället för att stödja dem i deras kunskapsinhämtning. Fler nationella prov spär på den negativa utvecklingen ytterligare.

Nationella prov är också ett trubbigt sätt att mäta och bedöma elevers kunskap. Dessa prov ger inte en rättvis eller fullständig bild av elevernas utveckling och möjligheter, och tar heller inte hänsyn till elevers särskilda behov eller problem. I slutänden kan det leda till att betygsbedömningen kan bli orättvis för många av skolans barn och unga.

När det gäller nationella prov från årskurs tre tar vi bestämt avstånd från att dessa ska utgöra ett stöd för lärarnas betygsättning av eleverna. Det finns ingen betygsättning i världen som kan vara rättvisande i dessa åldrar då barns mognad är så väsensskilda från elev till elev.

Slutligen efterlyser vi en synvända där det inte ska vara eleven som bedöms utan skolans kompetens att möta alla elevers vitt skilda behov.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. som svar på remissen ”Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan m.m.” överlämnas och åberopas denna promemoria:

Uppföljning av elevers kompetensutveckling är av högsta betydelse. Elever har rätt att veta hur de presterar i förhållande till de mål som finns uppsatta. Men det ligger nära till hands att ifrågasätta om det är elevernas rätt som står i fokus i det förslag som ligger till grund för det här ärendet. Eleverna tycks i den nu förda skolpolitiken vara mest vara till besvär. De är bråkiga, de lär sig inte tillräckligt och de krånglar genom att begära inflytande.

Det vi har idag är en svårorienterad djungel av läroplan, kursplaner utan kommentarer och betygsriterier. Dessa är svåra att tolka och det skulle vara välkommet att sätta mer struktur på dessa så att skolans pedagoger och ledare kan få bättre guidning och handledning. Tillammans med en ökad satsning på de individuella utvecklingsplanerna skulle detta förbättra systemet för uppföljning och kompetensutveckling i skolan mycket mer än det förslag som nu kommer. Mer betyg och fler prov löser inte skolans eller elevernas problem, men ser måhända bra ut utåt, vilket ser tycks vara prioriterat framför egentlig utveckling av den svenska skolan.

Den pedagogiska mångfalden är bra och har bidragit till nytänkande på många områden. Det har hela denna tid funnits en bred politisk konsensus om att man ska kunna välja olika pedagogiska vägar för att nå samma mål i årskurs 9 i grundskolan. Inte minst därför att barn är olika och lär olika. Skolor med alternativ pedagogik kan i dag själva avgöra när och hur olika undervisningsmoment ska införas så länge de följer Skolverkets regler. Med regeringens förslag med nationella prov för årskurs 3, riskerar nu den pedagogiska mångfalden att försvinna. Pedagogik och respekt som utgår ifrån varje människas lika värde. Inte att alla är lika, utan likvärdiga. Det som nu händer är en total tväromvändning av den svenska skolpolitiken. Istället för en modern individualiserad skolpolitik tas beslut efter beslut som formar om skolan till en skola som skall likrikta eleverna. Det känns märkligt att konstatera att det är en borgerlig regering som är den som avskaffar den individinriktade skolan i Sverige.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Tomas Rudin, Teres Lindberg* och *Malte Sigemalm* (alla s) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Utbildningsdepartementet har för yttrande överlämnat promemorian ”Fler obligatoriska nationella ämnesprov i grundskolan m.m.”

Promemorian har behandlat frågor om införandet av fler obligatoriska ämnesprov i år 3, 5 och 9. Huvuduppgiften har varit att föreslå åtgärder som syftar till att öka måluppfyllelsen genom att stärka skolornas uppföljning av elevers kunskaper och att främja likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygsättning.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positiv till förslagen i promemorian som kommer att innebära att stöd och hjälp kan sättas in tidigare till de elever som riskerar att inte klara målen. Likväl är kompensationen till kommunerna en förutsättning och att Skolverket tillförs medel för implementeringsinsatser riktade till skolhuvudmän och skolor. För stadens del innebär det en kompensation för lärarnas ökade arbetstid för planering, rättning och inskickning av ämnesproven på mellan 3,5 – 4,0 mnkr. Stadsledningskontoret bedömer att kompensationen i huvudsak täcker de ökade kostnader som förslaget innebär.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet förklarades omedelbart justerat.

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (s) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Per Olsson (mp), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 juli 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslagen i promemorian. Förvaltningen är av uppfattningen att obligatoriska nationella ämnesprov mycket väl kan bidra till ökad måluppfyllelse och att främja en likvärdig skola. Att få en tydlig och likvärdig bedömning av elevernas kunskaper redan i årskurs 3 är bra. De obligatoriska nationella ämnesproven kan bidra till att ge en tydligare bild och möjlighet till jämförelse av resultaten bland de tidigare årskurserna. Insamling och redovisning av resultaten bör vara utformade på ett sådant sätt att bra jämförelser på aggregerad nivå kan göras.

För eleverna i årskurs 9 kan fler nationella prov förhoppningsvis innebära en ökad likvärdighet och rättsäkerhet vid betygssättningen.

Kompensationen till kommunerna är positiv, likväl att Skolverket får medel för implementeringsinsatser riktade till skolhuvudman och skolor.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m fl (s) och Inger Stark (v) enligt följande

att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut samt
att därutöver anföra

Till en början vill vi påpeka att remissförfarandet i detta ärende känns ytterst bakvänt med tanke på att stadens skolor redan beslutat och informerat elever/föräldrar om ett utökande av nationella ämnesprov.

De frågeställningar som vi särskilt vill dryfta är skolans betydelsefulla ansvar med att hjälpa eleverna vidare efter det att bedömningen är gjord. Ingen människa blir hjälpt av att bara få ytterligare bekräftelse av sina brister. Därför är det beklagligt att resurser enbart tillskjuts för själva bedömningen och inte till framtagandet av pedagogiska metoder för att stärka eleven s kunskapsluckor.

Förslaget att utöka antalet obligatoriska nationella prov i grundskolan minskar skolans möjlighet att sköta sin huvuduppgift, att lära ut. Den svenska skolans fokus riktar sig allt mer mot att sälla, sortera och mäta elevernas och deras kunskaper istället för att stödja dem i deras kunskapsinhämtning. Fler nationella prov spär på den negativa utvecklingen ytterligare.

Nationella prov är också ett trubbigt sätt att mäta och bedöma elevers kunskap. Dessa prov ger inte en rättvis eller fullständig bild av elevernas utveckling och möjligheter, och tar heller inte hänsyn till elevers särskilda behov eller problem. I slutänden kan det leda till att betygsbedömning kan bli orättvis för många av skolans barn och unga.

När det gäller nationella prov från årskurs tre tar vi bestämt avstånd från att dessa ska utgöra ett stöd för lärarnas betygsättning av eleverna. Det finns ingen betygsättning i världen som kan vara rättvisande i dessa åldrar då barns mognad är så väsensskilda från elev till elev.

Slutligen efterlyser vi en synvända där det inte ska vara eleven som bedöms utan skolans kompetens att möta alla elevers vitt skilda behov".

Reservation anfördes av Per Olsson (mp) enligt följande

att inte godkänna förvaltningens förslag till beslut samt
att därutöver tillägga

Uppföljning av elevers kompetensutveckling är av högsta betydelse. Elever har rätt att veta hur dem presterar i förhållande till de mål som finns uppsatta. Men det ligger nära till hands att ifrågasätta om det är elevernas rätt som står i fokus i det förslag som ligger till grund för det här ärendet. Eleverna tycks i den nu förda skolpolitiken vara mest vara till besvär. De är bråkiga, de lär sig inte tillräckligt och de krånglar genom att begära inflytande.

Det vi har idag är en svårorienterad djungel av läroplan, kursplaner utan kommentarer och betygskriterier. Dessa är svåra att tolka och det skulle vara välkommet att sätta mer struktur på dessa så att skolans pedagoger och ledare kan få bättre guidning och handledning. Till sammans med en ökad satsning på de individuella utvecklingsplanerna skulle detta förbättra systemet för uppföljning och kompetensutveckling i skolan mycket mer än det förslag som nu kommer. Mer betyg och fler prov löser inte skolans eller elevernas problem, men ser måhända bra ut utåt, vilket ser tycks vara prioriterat framför egentlig utveckling av den svenska skolan.

Den pedagogiska mångfalden är bra och har bidragit till nytänkande på många områden. Det har hela denna tid funnits en bred politisk konsensus om att man ska kunna välja olika

pedagogiska vägar för att nå samma mål i årskurs 9 i grundskolan. Inte minst därför att barn är olika och lär olika. Skolor med alternativ pedagogik kan i dag själva avgöra när och hur olika undervisningsmoment ska införas så länge de följer Skolverkets regler. Med regeringens förslag med nationella prov för årskurs 3, riskerar nu den pedagogiska mångfalden att försvinna. Pedagogik och respekt som utgår ifrån varje människas lika värde. Inte att alla är lika, utan likvärdiga. Det som nu händer är en total tväromvändning av den svenska skolpolitiken. Istället för en modern individualiserad skolpolitik tas beslut efter beslut som formar om skolan till en skola som skall likrikta eleverna. Det känns märkligt att konstatera att det är en borgerlig regering som är den som avskaffar den individinriktade skolan i Sverige.